

191684 - بعد از افطار متوجه خون پرئود شده اما شك دارد كه خونريزي پيش از افطار رخ داده يا پس از آن

سوال

در ايام رمضان كمى پس از افطار متوجه اندكى خون عادت ماهيانه شدم، اما نمى دانم كه حيض پيش از افطار رخ داده يا بعد از آن؟ آيا به جاي آن روز بايد روزه بگيرم يا نه؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از جمله قواعد فقهي كه علما ذكر كرده اند اين است كه: اصل در هر حادثه اى تخمين اتفاق افتادن آن در نزديك ترين زمان است.

معنى اين قاعده چنين است كه: اگر امرى رخ دهد و امكان داشته باشد كه وقت آن نزديك يا دور باشد و هيچ قرينه اى وجود نداشته باشد كه يكى از دو احتمال را ترجيح دهد، وقت معتبر نزديك ترين زمان براى اتفاق افتادن آن است؛ زيرا اين وقتى است كه يقين داريم در آن اتفاق افتاده و ديگرى مورد شك است.

از فروع اين قاعده اينكه: اگر شخصى در لباس خود اثر منى يافت و دانست كه به سبب احتلام است و احتلام را به ياد نياورد آن را به آخرين بارى كه خوابيده مرتبط مى داند و نمازهايى كه پس از آن خواب به جاي آورده را دوباره مى خواند.

زرکشی در کتاب **المنثور في القواعد** و سيوطى در کتاب **الأشباه والنظائر** اين قاعده را ذكر کرده و فروعى را براى آن آورده اند كه مى توان در اين دو منبع به آن مراجعه كرد.

بنابراين اگر زنى متوجه خون حيض شود و نداند كى اين خونريزي اتفاق افتاده - قبل از غروب يا بعد از آن - در اين حال وقت آن را بر اساس نزديك ترين وقت قرار مى دهد و نزديك ترين وقت در مساله اى كه شما ذكر كرديد، پس از مغرب است.

در **الموسوعة الفقهية (٢٦/١٩٤)** آمده است: از اين قبيل مساله اى است كه فقها گفته اند كه اگر زنى متوجه خون حيض شد و وقت خروج آن را ندانست حكم آن همانند كسى است كه در لباسش متوجه منى شده و وقت خروجش را نمى داند، يعنى او بايد غسل دهد و نمازهايى كه پس از آخرين خوابش خوانده را دوباره بخواند و اين قول كم ترين پيچيدگى را دارد و

واضح‌ترین قول است.

از شیخ محمد بن محمد المختار الشنقیطی حفظه الله درباره‌ی زنی پرسیدند که پس از نماز مغرب متوجه خون حیض شده و ندانسته که این قبل از غروب رخ داده یا پس از آن؛ حکم نماز و روزه‌اش چیست؟

ایشان پاسخ دادند: «اگر خون را دید و به گمان غالبش پیش از مغرب خارج شده شکی در این نیست که روزه‌ی آن روز باطل است و باید قضای آن را به جای آورد.

اما اگر ظن غالبش بر این بود که خون تازه است و پس از مغرب خارج شده روزه‌اش اشکالی ندارد و پس از پاکی، آن نماز مغرب را قضا و به جای آورد.

اما اگر مردد بود و [در مورد وقت آن] شک داشت، قاعده نزد علما رحمهم الله چنین است که **به نزدیک‌ترین حادثه نسبت داده می‌شود**. چرا که اصل بر درستی روزه است تا آنکه دلیل بر عدم درستی آن باشد و اصل بر این است که او یک روز کامل را روزه بوده و چیزی بر نمانده‌اش نیست مگر آنکه از وجود عامل تاثیرگذار مطمئن شویم که در آن صورت حکم به عدم صحت روزه خواهیم کرد. اما این خون در [روزه‌ی] آن روز تاثیری نمی‌گذارد و این مساله عکسی است چون اگر بگوییم: روزه‌اش صحیح است باید قضای مغرب را [پس از پایان حیض] به جای بیاورد، و اگر بگوییم روزه‌اش صحیح نیست آن نماز مغرب هم قضایی ندارد، یعنی اگر روزه‌اش درست شود قضای مغرب برایش لازم می‌گردد زیرا دخول وقت، [نماز مغرب] را برای زن حائض واجب کرده و آنطور که فقهای حنفیه و برخی از اصحاب امام احمد می‌گویند آخر وقت مغرب حساب نیست [بلکه اول وقت آن معتبر است]».

شرح زاد المستقنع شیخ شنقیطی.

حاصل آنکه: روزه‌ی شما در صورتی که مطمئن نیستید خون پیش از مغرب خارج شده، صحیح است.

والله اعلم.